

Forskning og innovation er afgørende for at beholde den danske førerposition i økologi

▶ Det går bragende godt med afsætningen af økologiske produkter.

Aldrig før har der været solgt, eksporteret og efterspurgt så mange økologiske fødevarer i Danmark, og tendensen er fortsat stigende. Salget af økologiske fødevarer steg med 12 pct. i 2015 og udgjorde knap 7 mia. kr. svarende til 8,4 % af det samlede fødevarer salg i supermarkeder og varehuse. Danmark ligger i toppen m.h.t. forbrug af økologiske fødevarer pr. indbygger. I 2014 eksporterede danske virksomheder økologiske fødevarer for 1,7mia. kroner - en stigning på 12 pct. i forhold til året før.

▶ Behov for flere økologer de kommende år.

Den danske produktion af økologiske fødevarer kan ikke følge med efterspørgslen på markedet, og det er en situation, der bør udnyttes. I 2015 blev der omlagt 22.000 ha, således at der dyrkes knap 200.000 ha økologisk, svarende til 7,5 % af det samlede landbrugsareal. I 2016 forventes der også at blive omlagt et stort areal, da virksomhederne fortsat efterspørger flere produkter.

▶ Forskning er afgørende for en fortsat positiv udvikling af økologien.

Den positive markedsudvikling skal også i de kommende år omsættes til succes til gavn for det danske fødevarerhverv og forbrugerne, og det kræver, at forskning og innovation i sektoren prioriteres højt. Det tætte samarbejde gennem 20 år mellem politikere, myndigheder, landmænd, virksomheder og forskerne har i høj grad været med til at sikre udviklingen af en stærk økologi-sektor og gøre Danmark til et økologisk "fyrtårn" internationalt.

▶ En hjørnesten i udvikling af nye produkter og metoder.

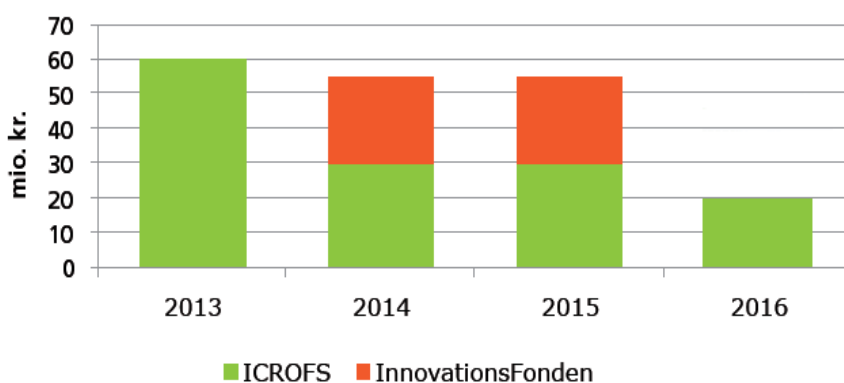
Med høj faglighed og aktiv inddragelse af brugerne i prioriteringen af forskningsemner såvel som i projekterne har de økologiske forskningsprogrammer været en hjørnesten i udviklingen af nye produkter og metoder i den økologiske sektor. Tænk på høost, udviklet af mejeriet Naturmælk i samarbejde med forskere i biodiversitet, eller nye maskintyper og teknologi til mekanisk ukrudtsbekæmpelse, som konventionelle landmænd også har glæde af.

▶ Der er brug for fortsatte bevillinger til økologisk forskning og innovation.

Bevillingerne til økologisk forskning og udvikling via GUDP (Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram) har været faldende siden 2013, hvor der var afsat 60 mio. kr. I 2016 er der kun afsat 20 mio. kr. på finansloven til at løse presserende problemer samt udvikle nye metoder i den økologiske produktion. Hvis Danmark skal udnytte markedspotentialet fuldt ud nationalt og internationalt og bevare sin stilling internationalt inden for den økologiske sektor og forskning er der behov for flere forskningsmidler på et mere stabilt niveau over tid.

ICROFS koordinerer de danske Organic RDD forskningsprogrammer under GUDP og er på 10'ende år koordinator på EU ERA-nettet CORE Organic, som omfatter ca. 20 europæiske lande. Desuden har ICROFS skabt og koordineret arbejdet med den internationale "open access" database, Organic Eprints, <http://orgprints.org/>, som nyder stor international anerkendelse og omfatter knap 18.400 artikler. Opretholdelse og videreudvikling af disse internationale aktiviteter kræver også fortsatte bevillinger.

Bevillinger til forskning og udvikling i økologisk jordbrug via ICROFS og InnovationsFonden

Det kræver penge at blive klogere og mere effektiv

Vidensyntese har kortlagt forskningsbehovet

I 2014-15 har omkring 70 danske forskere og eksperter med finansiering fra NaturErhvervstyrelsen udarbejdet en vidensyntese om økologiens betydning for en række samfundsgoder. Den viser, hvad man i dag ved om økologiens positive og negative effekt på natur og biodiversitet, miljø, klima og energi, husdyrsundhed og velfærd, menneskers sundhed og velfærd samt på udvikling og jobskabelse i landdistrikterne.

Som en del af vidensyntesen har forskerne også kortlagt behovet for ny viden og innovation: På alle områderne er der behov for en forskningsindsats for at sikre, at potentialerne i den økologiske produktion bliver udnyttet. Nedenfor gives eksempler på udvalgte områder.

Læs mere i vidensyntesen "Økologiens betydning for samfundsgoder" på www.icrofs.dk

Økologiske forskningsprojekter er tit helhedsorienterede og sigter mod at løse flere problemer på én gang. Forskere fra forskellige universiteter og landbrugsrådgivere arbejder blandt andet sammen om at udvikle metoder til at producere højværdi-protein ud fra kløvergræs og andre bælplanter.

Idéen er at fremstille 100 % økologisk foder med en optimal aminosyresammensætning til svin, høns og andre enmavede dyr, så økologerne kan blive uafhængige af importerede proteinkilder. Restprodukterne fra processen kan tilmed bruges til produktion af bioenergi og foder til drøvtyggere eller som gødning.

Konventionelle landmænd kan også få glæde af det nye dyrkningssystem og de nye metoder, som er under udvikling i disse forskningsprojekter finansieret under Organic RDD programmerne under GUDP.

Forskning skal sikre de økologiske principper

Der er mange områder, hvor økologerne stadig savner viden, dokumentation, metoder og systemer, som kan bringe produktionen i bedre overensstemmelse med de overordnede økologiske principper. For eksempel skal der arbejdes på at opnå endnu bedre ressourceudnyttelse i den økologiske produktion og udvikles miljøforbedrende staldsystemer til udegående dyr.

Der skal også forskning til for at tilvejebringe viden, som kan hæve niveauet for både bæredygtighed og

produktivitet uden at give køb på husdyrsundheden og produktkvaliteten.

Frontløberne behøver ny viden

De danske økologer har aldrig været bange for at gå foran og stille skrappe krav til sig selv for at leve op til forbrugernes og samfundets forventninger. Forbrugerne tager for givet, at økologiske dyr får økologisk foder, og at markerne kun bliver gødet med økologisk husdyrgødning, selv om loven ikke kræver det i dag.

Derfor har økologerne et mål om at udfase konventionel husdyrgødning og halm, skønt de endnu ikke nødvendigvis har metoderne til at kunne gøre det i praksis. Hertil mangler de blandt andet forskningsbaseret viden om, hvordan de bedst muligt kan sikre bæredygtighed samtidig med at de imødekommer forbrugernes fremtidige forventninger til de økologiske produkters kvalitet og pris.

- Hvordan skal sædskifterne sammensættes?
- Hvordan kan recirkulerede næringsstoffer fra byerne indgå?
- Hvordan kan det lade sig gøre at undgå/minimere gødningsimporten og samtidig opretholde en rentabel produktion?

Det er nogle af de presserende spørgsmål.

En ny pulje af GUDP-midler til fortsættelse af Organic RDD programmet skulle gerne gøre det muligt at levere svarene, som de økologiske landmænd efterfølgende kan omsætte til praktisk handling.

Ny forskning skal blandt andet bidrage til at løse store udfordringer inden for disse fire områder:

- Mere robuste og ressourceeffektive plantedyrningssystemer med reduceret energiforbrug, klima- og miljøpåvirkning.
- Øget recirkulering og forbedret udnyttelse af næringsstoffer samt reduceret import af foder og hjælpestoffer.
- Bedre staldsystemer til udegående dyr med fokus på forbedring af produktivitet, husdyrsundhed og velfærd samt reduktion af miljø- og klimapåvirkninger.
- Robuste og ressourceeffektive husdyrsystemer med afgræsning og naturpleje.

